

Отже, усі прийменникові форми із словом *санкції*, уживані в українських засобах масової комунікації, правильні. Вони розрізняються значеннєвими відтінками: *санкції до...*, *санкції щодо...*, *санкції стосовно...* вживають тоді, коли потрібно зазначити, кого стосуються пропоновані дії (обмеження чи заборони); *санкції проти...* – коли треба увиразнити каральне спрямування дій, за допомогою яких мають намір захиститися від певної країни або й знищити її цими діями; *санкції для...* – коли треба передати лише призначення запропонованих дій.

Катерина Городенська

УНИКАЙМО СУЦІЛЬНОЇ ВИБІРКИ!

Будь-яке лінгвістичне дослідження передбачає аналіз слів, словосполучень, речень тощо, одержаних за допомогою суцільного їх виокремлення за якоюсь ознакою із певних джерел. Цей спосіб збирання фактичного матеріалу в авторефератах здебільшого називають суцільною вибіркою: *Фактичний матеріал, дібраний унаслідок суцільної вибірки й окремих фіксацій, становить понад 50 тис. одиниць...* (М. І. Калько); *Понад 50 тисяч фіксацій синтаксичних одиниць отримано способом суцільної вибірки* (О. Г. Межов); *У роботі використано мовленнєвий матеріал, отриманий методом суцільної вибірки із текстів української художньої, публіцистичної та наукової літератури* (М. В. Скаб); *Дослідження ґрунтується ... на особистій картотеці автора, яку укладено методом суцільної вибірки дериватів з художніх, публіцистичних, наукових тестів, розмовно-побутових джерел і різних типів жаргону протягом 1983–2008 років* (А. М. Нелюба); *Предметом дослідження є 387 словотворчих парадигм від дієслів-емотивів..., одержаних за допомогою суцільної вибірки з тлумачних словників сучасної російської літературної мови* (І. В. Чепуріна).

Словосполука *суцільна вибірка* поширилася в українській мові під впливом російської *сплошная выборка*. Також слово *вибірка*, що входить до її складу, є калькою російського *выборка*.

Дію, пов'язану з виокремленням кого-, чого-небудь з якогось середовища за певною ознакою, позначають українські дієслова *вибирати*, *відбирати*, *добирати* (СУМ, II, 351, 555, 318; Великий тлумачний словник сучасної української мови. – К.; Ірпінь, 2007. – С. 126, 164, 306–307; Словник української мови. – К., 2012. – С. 100, 131, 236), дієприкметники *вибраний* (-а, -е, -і), *відібраний* (-а, -е, -і), *дібраний* (-а, -е, -і) та віддієслівні іменники *вибирання*, *вибір*, *відбирання*, *відбір*, *добирання* та *добір*, наприклад: *Для створення семантичної типології дієслів вибрано дієслівну лексику зі Словника української мови в 11 томах...* (О. І. Леуга); *Проаналізовано близько 2000 трансформованих сполучень слів, вибраних із зазначених джерел* (Н. І. Кочукова); *з текстів відібрано уривки, що реалізують функцію інформування та функцію переконування* (Н. С. Вербич); *речення добирали з українських наукових текстів...* (Г. С. Балабан); *Джерельну базу дослідження склав корпус лексем, дібраних із мови всеукраїнських та регіональних друкованих засобів масової інформації* (М. І. Навальна); *Добір ілюстративного матеріалу з газетно-журнальної періодики зумовлений тим, що сьогодні одним з найважливіших центрів активного життя української літературної мови стала сфера мас-медіа* (В. М. Фурса).

Проте найточнішими відповідниками російського *выборка* є українські іменники *вибирання*, *вибір*, *відбирання*, *відбір*, *добирання* та *добір*, пор.: *Матеріалом дослідження є картотека дієслів із семантичними ознаками однократності й багатократності та їхніх похідних з аспектуально-фазовим значенням, вилучених шляхом суцільного вибирання з одинадцятитомного Словника української мови...* (О. Л. Ачилова); *Матеріалом дослідження слугують префіксальні дієслова та їхні мотиватори, отримані шляхом суцільного добору* зі Словника української мови в 11-ти томах... (С. О. Соколова); *Матеріалом дослідження слугують ВДІ та їхні мотиватори, які отримано способом суцільного добору* зі “Словника української мови” в 11-ти томах... (Л. М. Колібаба).

Зважаючи на те, що відібрані з певних джерел одиниці мовознавці виписують на картки, укладаючи картотеку, ще одним українським замінником *суцільної вибірки* є *суцільне*

виписування, пор.: У роботі проаналізовано речення з предикатами наявності/відсутності, дібрані методом **суцільного виписування** з текстів художніх творів української літератури XIX–XXI ст... (Н. В. Мелекесцева).

Отже, суцільне виокремлювання/виокремлення слів, словосполучень, речень із чого-небудь за якоюсь ознакою по-українському правильно називати **суцільним вибиранням (вибором)**, **суцільним відбиранням (відбором)**, **суцільним добиранням (добором)** або **суцільним виписуванням**. Який із названих відповідників узвичаїться, виявить мовна практика.

Лариса Колібаба

ЧИМ ВАРТО КОРИСТУВАТИСЯ, А ЧИМ НІ!

У сучасній мовній практиці спостерігаємо дедалі ширше поєднання дієслів *користуватися / не користуватися* з такими абстрактними іменниками, як *популярність, успіх, авторитет, повага, попит* та ін., пор.: у Галичині УГКЦ **користується найбільшою популярністю** (Високий замок, 13.01.2014); **Великою популярністю користується** літній відпочинок у Криму (Експедиція XXI, №4, 2008); **кожний виступ 22-річного соліста балету незмінно користується успіхом** у глядачів (Україна молода, 06.08.2013); **Орден користується особливою повагою серед колекціонерів** (Українська правда, 13.01.2010); **Україна закуповувала харчі переважно з групи екзотичних: какао-боби, шоколад, цедру та горіхи для потреб кондитерської промисловості, морепродукти, ракоподібні та м'ясо, що користується попитом** у гурманів (Сільські вісті, 14.01.2014) тощо. Дієслова *користуватися / не користуватися* в цих словосполучах уживають, очевидно, під впливом російських *пользоваться / не пользоваться*, що мають в українській мові свої відповідники. Пор.: **пользоваться популярностью – бути популярним, пользоваться успехом – мати успіх, пользоваться спросом – мати попит**. Наприклад: *На початку 1990 років в Україні була дуже популярною книга українського вченого зі світовим*